

„Brus“ izhaja 5. in 20. dan vsacega meseca. — Cena za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gld.
Posamične številke po 20 kr. — Inserati računijo se po dogovoru, sicer pa po 4 kr. vrsta.

„Dom in Svet“.

(Piše Ciril)

Gospod dr. Lampe je najprej „na muho vzel“ Dolinarjevo povest „Prihajač“. Bil je gledé te povesti jako toleranten. Vodila ga je previdnost, znal je namreč, da se pod Dolinarjevim imenom skriva jeden najboljših pripovedovalcev naših, ki je slovstvo slovensko obogatil že z nekaterimi izvrstnimi proizvodi, ki se odlikujejo mej mnogimi drugimi. Gosp. Dolinar riše nam kmetško življenje, kakor je v resnici, pogovori so iz življenja vzeti, živahni, dovtipni, rekel bi, popolnoma realistični, prizori naravni, zavozljanje uprav istinito, kajti mesto Drameljske vasi treba staviti samo drugo ime in staro in mlado bode pritrjevalo, da se je vse, kar je v povesti opisanega, z malimi izjemami tudi res dogajalo, da je Dolinarjeva povest fotografija, ali vsaj pristna kronika neke gorske vasi.

Povest „Prihajač“ mi izredno ugaja in drage volje priznavam, da imamo malo jedrnatih povestij. Tudi naš dr. Lampe na vzvišenem sodnem stolu je nekako istega mnenja. Pri tej povesti mu niti samomor ne preseda in nikakor ne moti njegovega nezmotnega rimskokatoliškega mnenja. Zato tudi piše doslovno: „Tu samomor je dovolj utemeljen,“ dasi tudi se čitatelju zdi Stržen prelahkomišljen, ali bolje, preveč na življenje navezan, nego da bi se hotel tako ločiti od življenja. Toda glede na skušnjo mu moram pritrditi, da ima prav: lahkoživeci, ko pridejo do skrajne sile, končajo se najraje siloma“.

Iz teh stavkov posnemamo: Samomor je Bogu, ali vsaj dr. Lampetu po godu, treba samo, da je utemeljen, in gledé na skušnjo (samomorilčevo) pritrjuje dr. Lampe sam, da je imel prav. Torej: da se je sam umoril. „Absolvo te! Pax vobiscum!“

Prav nič ne zavidam lahkomišelnemu Strženu omenjene Lampetove prizanesljivosti in blagohotne odveze oziroma absolucije, a velečudno se mi zdi, da se v „Prihajači“ samomor takorekoč odobruje, v romanu „Pobratimi“ pa ogenj in žveplo z neba kliče zaradi neizogibnega dvoboja. V „Prihajači“ je samomor dovolj utemeljen, v

„Pobratimih“ pa je dvoboj „po naravni in božji postavi prepovedan“. Ta fraza je nekako lepodoneča, a če bi jo pretipali do korena, rekli bi, da je pač le fraza. Po naravnem pravu dvoboj nikjer prepovedan ni, po naravnem pravu je naše življenje le boj za obstanek, dvoboj od dneva do dne. Po tej naravni postavi nastal je „Dom in Svet“ sam, kajti njegov smoter ni, da bi pospeševal, marveč, da bi cepil, uničeval. In to je jasno pokazal baš pri omenjenih ocenah.

„Samomor!“ Bravo! bis! Dvoboj! Greh! Strogo prepovedan! Kdor še v tem kričečem nasprostvu logike išče, temu blaznica na Studenci ne bode dolgo neznana. Isto tako je z drugimi Lampetovimi opazkami. Njemu je že greh, ako dr. Vošnjak v romanu piše: „Kdor se je sam zibal pri glasovih vabečega valčka“, ako se večkrat natančno opisuje, prezaupno in nedovoljeno občevanje obeh ljubimcev“, ako se piše o spiritizmu, greh je celo po Lampetovih besedah, ako se umirajočemu Dolniku na jezik polagajo besede:

„Odpovedal se nisem nikdar svoji veri in pripravljen sem izpolniti dolžnosti, katere mi nalaga cerkev,“ kajti ni naravno, to je prisiljeno.

Gospod dr. Lampe! roko na srce in priznavajte odkritosrčno, da ste v omenjenih besedah napisali veliko neumnost. Po Vaši logiki ravnal bi vsak spokorjeni grešnik na smrtni postelji le nenaravno, prisiljeno, čemu potem duhovniške pomoči? Ako skesanega Dolnika, tako obsojate, kdo bode pred Vašim sodnim stolom še obstal? Odgovorite samo na ta uprašanja, potem se meniva dalje!

Jako ustregli pa mi bode, ako mi naznanite, kje je „udeleževanje pri spiritističnih sejah ali „seausah“ po katoliški cerkvi prepovedano in ako blagovoljno dostavite, kdo je raznim vladarskim dvorom dal dovoljenje, da smejo uprizarjati in prisustvovati pri raznih „spiritističnih sejah ali „seausah“ — in vse to brez vsega greha, — potem bode moja hvaležnost brez konca in kraja.

Vem, da mi veleučeni g. dr. Lampe na ta uprašanja ne bode odgovoril, kakor morebiti sam ne ve, zakaj jedenkrat poudarja *božji in nravni zakon*, drugokrat pa *naravno in božjo postavo*, da po tem takem čitatelj res ne ve, katerej je dajati prednost, *ali naravni, ali božji postavi*.

Dr. Lampe pa je tudi sicer v svoji oceni izviren, celo preveč izviren. Kakor da je v spovednici, voha na vseh voglih in krajih, kje je greh? To je najnovejša estetika! Greh je ples, greh je spiritizem, greh je dvo-boj, greh je (popolnoma nedolžno) občevanje dveh ljubimcev, greh je vse, kar dr. Lampetu ne prija. Ako ga uprašate: „Kaj je greh, kaj je grešno?“ odgovarja vam: „*To je grešno! Zakaj je grešno, zakaj je prepovedano? Vprašajte Boga, vprašajte naravo.*“ Dr. Lampe torej sam odgovora ne ve, napotuje nas na Boga, eventualno na naravo. S tem pa je sebi samemu podpisal spričevalo ubožnosti in ob jednom priznal, da je pisal in kritikoval pristranski, da se ni menil za to, kaj je pisanega marveč, *kdo* je pisal.

In to je dandanes „punctum saliens“! Gospoda Dolinarja, ki se ne spušča v političke valove, dr. Lampe ni hotel mrcvariti, dr. Vošnjaka pa, ki njemu in še par drugim mladim rogoborcem ni po godu, tega pa si je privoščil s posebno slastjo, a baš tu jo je slabo pogodil, ker je vsakdo takoj videl namen in si zaradi tega svoje mislil.

Morebiti kdo poreče, da je moja sodba o dr. Lampetu prestroga, morda celo neosnovana. A jaz trdim, da je vseskozi temeljita. Romani pisali so se v nas že davno pred Vošnjakovimi „Pobratimi“, a nikdar še nismo čuli take kritike. Jurčič spisal je pošteno število romanov, a jednacega klevetanja še ni bilo. Seveda je tedaj še živel prerano umrl vladika Zlatoust Pogačar!

Slovenski roman je brez izjeme nraven, brez pohujšanja, vzemimo kateri koli roman v roke: Deteljev, Jurčičev, Kersnikov, Tavčarjev ali pa Vošnjakov, nikjer ni nič spodtakljivega za navadne oči, seveda za dr. Lampeta pa je kočljivo vse, kar ni dobilo njegovega pečata, kajti od neke strani pričela se je srdita vojna proti vsem leposlovnim proizvodom, kar jih ne spada v kategorijo — *molitvenih knjig*.

Dandanes zahteva se, da imajo povestni junaci ribjo kri, vsak škapulir za vratom, vsi morajo biti brez hib, brez zmot, brez greha, da prebijejo življenje v dolini solza brez vseh skušnjav in da že na tem svetu čujejo nebeškega petelina.

Ti optimistični nazori so pa velika prevara in so popolnoma neprikladni. Luč in senca, dobri in zli duh sta v vsaki povesti in v vsakdanjem življenju neizogibno potrebna, da bi brez njih ne bilo obstanka in bi niti dr. Lampe ne vedel nikod in kam, ko bi greha ne bilo. Brez greha ni niti kazenskega zakona, niti spovednice, niti romana in povesti, treba le, da je v poslednjih vodilna in blažilna misel etična, blaga, odušljevalna in da se strinja z „*naravno in božjo postavo*“ kakor bi rekel g. dr. Lampe, ali da ngaja *zakonom*, ki imajo biti javnega mnenja pristni izraz, kakor trdim jaz.

S tem za zdaj zaključujem svojo oceno Lampetovega lista „Dom in Svec“, ko dobim še par letošnjih števil, bodem zopet nadaljeval. Upam, da so blagovoljni čitatelji ne izimši dr. Lampeta samega iz teh kurzoričnih opazk izprevideli, da je dr. Lampe pristransk ocenjevalec in da ima še jako mnogo pometati pred — svojim pragram.

Brus: Prosim ponižno, kje je slavno pošto in brzojavno vodstvo, tu v Trstu, ali pa v Kočevji?

Poštni uradnik: Smešno uprašanje! Vodstvo je vendar tu pri nas v Trstu!

Brus: Me prav veseli. A če je tako, potem mi pa ne bode v zlo šteli, ako Vas prav nujno prosim, da poštarja Kočevskega z debelim prstom potipljete.

Poštni uradnik: Kaj pa je že spet napravil?

Brus: O napravil ni prav nič. Vse je staro, strašno staro. Stara kočija, stare so gure, ki jim pravijo da so konji, vožnja grozna, strašna. Mej Ljubljano in Kočevjem nikjer ni možno prisesti.

Poštni uradnik: Tako, tako!

Brus: To pa še ni vse. Kočevci imajo pred vsemi drugimi prednost na tej pošti. Skratka, na tej pošti je pravi kočevski „hinderhonder“. Pošljite vendar jedenkrat kacega nadzornika tjakaj, pa ne navadnega.

Poštni uradnik: Bomo že potlej videli!

Brus: Tako je slepec tudi rekel.

Kaj se čuje, kaj ne.

Čuje se, da je načrt za filharmonično „Tonhalle“ na pogorišči gledališča Ljubljanskega že gotov, čuli pa še nismo, da bi bila stavbinska črta že določena.

Kaj pravi gospod Keesbacher k temu?

Čuli smo, da hoče „Theaterverein“ glede gledališča imeti prvo besedo, čuli pa še nismo, da bi bil za gledališče le pol solda dal.

Čuli smo, da je bolnica za silo že davno gotova, čuli, da treba pri njej že mnogih popravil, čuli pa še nismo, da bi se bil račun o tej zgradbi že objavil.

Čuli smo, da je prepovedano pse v gostilne in kavarne jemati, čuli pa še ne smo, da bi bil kdo zaradi tega že kaznovan.

Čuli smo obljube, da se bode za ljudsko šolstvo, na Koroškem kaj izdatnega storilo, čuli pa še nismo, da bi se bile te obljube že uresničile.

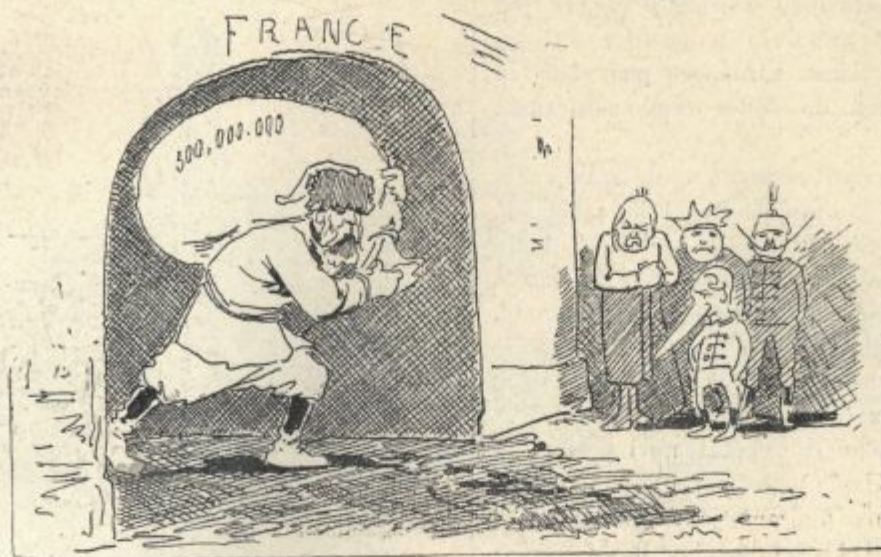
V šoli.

Učitelj: Koliko je spolov?

Učenec: Štirje.

Učitelj: Ka-a-aj? No kateri?

Učenec: Moški, ženski, srednji in nežni spol.

Nosarius: Kaj mislite kamaradje, koga bo sedaj najprej izplačal?

Tudi kritik!

V uradni „Laibacher Zeitung“ priobčil je neznanec oceno Funtkovega „Godca“. V sedanjem malokritičnem času človek vsako kritiko z veseljem pozdravlja, vendar pa je v omenjeni oceni malo prehudega tobaka. Nečemo se za danes pravdati z napominanim apologetom o *gospodarski važnosti* rečenega proizvoda ter o zvezi mej starodavnim Korotanom in Zelenčevim „Pfaffen vom Kahlenberg“, vendar nas je osupnil stavek: „Man muss aber (ta „aber“ je posebno znamenit!) unsern slovenischen Sänger noch weiters dazu beglückwünschen, dass er in der Auswahl seines Stoffes auf eine der populärsten Gestalten im Volksleben verfiel, auf den Spielmann oder Geiger (godec); die Sage, die diesen zum Helden hat, sie konnte, künstlerisch zum Gedichte geformt, von vorne herein der freundlichsten Aufnahme seitens der volksfreundlichen Leser sicher ein, gleichwie sie im Volke selbst fest wurzelt für alle Zeiten, so lange Frohsinn noch Raum hat im Menschenherzen und unbefangene Freude!“

Ako je že izraz „*freundlichste Aufnahme*“ „seitens der *volksfreundlichen Leser*“ nekoliko nesrečen, kaj naj porečemo o trditvi, da bode pravljica, o katerej slavni kritik sam pravi, da je „*das grausige Liebesdrama des „Godec“*“, ukoreninjena v narodu na vekov veke, „so lange Frohsinn noch Raum hat im Menschenherzen und unbefangene Freude!“

Mi brezkrajnega veselja nikomur ne zavidamo, a da bi baš v tej pravljici bilo posebnega povoda radosti, tega pač ne umejemo. „Žaloigra“ vsaj na naše živce le žalno upliva, kar pa nikakor ne ovira, da si je dotični gospod kritik svoje živce omislil pri katerem si bodi vrvarji.

Gospod Funtek si bode takej kritiki nasproti menda sam mislil: Bog varuj me prijatelj! „De gustibus non disputandum!“ E.

Telegrami „Brusu“.

Sevnica: Dobili smo, česar nismo želeli, in česar nam je ravno toliko treba, kakor strehe nad leco. Naselil se je pri nas kot odvetnik dr. Kautschitsch, svojega očeta sin.

Tržič. Ker je Püchler preveč pihal, smo ga pihnili.

Postojina. Fekete rekel je nekoč: Saj vem, kaj bi radi, da bi jaz kmalu odšel. Jaz vam pa povem, da bodem tukaj še na stare dni. To je res hudo! A jaz imam za to dobro zdravilo. Čul sem, da se Fekete, kadar sliši izraz „Fekete“ kar zgane in ga oblije kurja polt. Svetujem torej: Naročite si nekoliko Madjarov in madjarskih ciganov. Ti uporabljajo besedo „fekete“ tako pogosto, da jo bode „Fekete“ popihal, kakor da bi mu potresel „Andjelovega prekmorskega praška“ ali pa „Zacherlina.“

Luksemburg. Regenta imela smo samo par dnij. Vendar pa je tudi on pri odhodu rekel: Luksemburg mi bode *prijeten spomin!*

London. Čudno je, da Madjar Vambéry tako po židih diši!

Dunaj. Rabin Bloch pa vendar ni *ploha* vlekel. Živel! zedinjeni kristijani!

Iz Tržiča: Kar se tiče rabuke dne 4. maja, o kateri se je v nekem Ljubljanskem listu pisalo, javljam vam resnico. Ne „bržanka“, niti pivo nista bila kriva pretepu, ampak neolikanost okrajnega sodnika Püchlerja, ki je nepovabljen prišel v družbo požarne brambe in se jako odurno obnašal, dasi je bil prijazno vsprejet. Zato so mu tudi nekoliko pomagali, da je hitreje stopnice premeril. Okrajni sodnik P. je potem sam po žandarme letel in takorekoč stražo silil, da je za orožje prišla, akoravno ni bilo nobene potrebe. Sodniku P. ni bilo treba nazaj hoditi v družbo, kjer ni nihče zanj maral. V tej zadevi je zdaj preiskava in čuje se, da je sodnik Püchler suspendovan. „Zrelo jabolko z drevesa pade.“

Maribor: Hranilnični tajnik Yppen, trd Nemec, je ob službo, ker je več tisočakov „uzmal“. On bil je tisti, ki ni pustil posojevati na slovenska pisma. Popolnoma naravno, ker je potem v blagajnici več zanj ostalo. Vsled te defraudacije so naši nemški matadorji močno nahodni.

Celje: Tri slovenske odvetnike že imamo, dva se pa še nastanita. Rakusch vsled tega zopet omedlel, dr. Schurbi bo pa tudi kmalu.

Cvetke iz „Domoljuba.“

„Na Češkem že postavljajo kandidate Nemci in Čehi, ki so pa zopet razdeljeni med stare in mlade Čehe.“ (Da so Nemci razdeljeni mej stare in mlade Čehe, tega izvestno do danes sami neso znali. Gospod Kalan! Au!)

„Na Francoskem so odprli svetovno razstavo v spomin stoletnice, ko se je l. 1789. pričela francoska prekucija, v kateri je bilo umorjenih na tisoče nedolžnih ljudi, med drugimi tudi kralj in kraljica. Ker francoska vlada uradno obhaja (sic!) z velikim sijajem to slovesnost, si je s tem sama podpisala obsodbo in tudi njo slednjič (pravilno bi bilo: nje poslednjič) ne čaka srečnejši konec, kakor so ga doživeli začetniki grozovite prekucije.“ (Gospod Kalan kaže se nam tu zopet v novi postavi — kot prorok. Vederemo. Uredn.)

„Bulanže je še vedno (Saj je še jedva tjakaj prišel! Ured.) na Angleškem, rad bi šel nazaj v Pariz, ker se boji, da bodo Francozi nanj pozabili, ako ne bo prebival v domovini, nerad pa gre, ker se boji za svojo kožo, vlada ga namreč misli zapreti in če le mogoče kot upornika odsoditi ali v smrt ali v ječo.“ (Ne gledé na vse drugo, čitamo v t-h prečudnih vrstah, da kapelan Kalan več vé, nego francoska vlada sama. Uredn.)

Jako zanimivo in uprav za „Brus“ je, kar piše „Domoljub“ o krtu. Opisuje njegove dobre lastnosti, potem pa mu pravi: „požrešni krt, ki je koj po kosilu (menda ob 12. uri ka-li?) zopet lačen, a vkljub temu toliko pošten, da raje pogine lakote, kakor pa bi jedel korenine ali drugo rastlinsko hrano.“ Potem pa čitamo doslovno:

„Če ti je tedaj krt po zelenjadnih vrtilih nadležen s tem, da zemljo prerahlja, rastlinam korenine izpodrije in votline napravi, je vendar dovolj pripomočkov, da ga preženeš iz vrta, a nikar ga ne pobijaj. V ta namen zasmradi njegove podzemeljske rove s kako zoprno dišečo tvarino. Dobro služi v to premogova smola. Kjer opaziš na površji kak rov, napravi z ročajem od grabelj luknjo ter vlij skozi njo v rov nekako toliko smole, kolikor je držite dve orehovi lupini, ter pokrij luknjo zopet s zemljo, da se rov ne zabaše ter da se more smolni duh na obe strani razširjati. Smola je boljša kot petrolej, ker se ne razleze, petrolej pa preveč zemljo prešine. Hudi duh smole je krtu tako zoprni, da skuša prej ko prej svoja kopita pobrati ter iti drugam. Seveda je tudi trdovraten in treba ga je pogosto poditi iz jedne strani na drugo, predno se ga iznebiš. — Ne vem, kaj bi bilo z našimi travniki, polji in gozdi, ko bi se kedaj krtovim sovražnikom posrečilo, vse krte pokončati. Menim, da bi potem krte še kupovali ter je spuščali na opustošene travnike. — Zato prizanašajte krtu, ki je jedna najkoristnejših živalij in nikar ga ne obešajte na vislice v plačilo za mnoge dobrote, katere stori kmetovalcu!“

Tu se pač pravi „Des Lebens Unverstand mit Wehmuth zu geniessen ist Tugend und Begriff.“ Ne gledé na gorostasno logiko, ne gledé na podzemeljske rove, ki se opažajo na površji, čujemo tukaj prvikrat, da ima krt tudi kopita in čitamo hkratu sredstva, kako krta pregnati in pa molitvico: Zatorej prizanašajte krtu. —! Za 80 kr. na leto je to pač logike dovolj! Kdor več hoče, naj tudi več plača!

Ne vem, zakaj se spodtikate, da stane „Domoljub“ 80 kr. na leto. Saj je že papir nekaj vreden. Za „pre-mijo“ pa nam dajó gospod kapelan Kalan še kako laž. Bog jim lonaj na tem in onem svetu. Kocaneža.

Pod Eifflovim stolpom v Parizu.

A. Prav tam gori na vrhu bo gostilnica!

B. Pasja noga! Tam gori bi se pa že izplačalo, koga iz gostilne vreči.

Prvi tujec: Na Francoskem je vse izredno, tudi časnikarstvo. Le pogledjte „Figaro“ tiska se n. pr. v prvi etaži „Eifflovega stolpa“, 115 metrov nad zemljo.

Drugi tujec: To bi bilo kaj za nas! Konfiskacije bile bi precej težavne.

!!Zaloga petard!!

Priporočamo slavnemu občinstvu svojo zalogo naj-finejših, večkrat že izkušenih

petard!

Pokajo jako močno ter napravijo nevidnega onega, ki jih vrže ter oslepi stražarje. Posebno se priporočajo na predvečer kake patrijotične slavnosti v neovrgljiv dokaz zvestobe Tržaških Italijanov.

Vittorio Irredentovich & Comp. Via Umberto
v Trstu.

Čujte, čujte!

Gasite, dokler je še čas!

Avstrijska država je na nekrščanskih tleh. Mi tega doslej še nismo vedeli, a slavni „Domoljub“ piše:

„Iz tega nam je lahko spoznati, da bo treba še hudih bojov, da bo treba še mnogo truda in mnogo molitve, predno se bo država zopet postavila na krščanska tla.“ Gospod Kalan, le pridno molite!

V Medvodah

čita se pred uhom v tamošnjo tovarno nastopni originalni napis:

„Vhod v fabrika

Je vsakimu prepovedano.

Zunaj fabriški delavci.

Če morajo fabriški delavci biti zvonaj, kdo potem dela? „Ali je mari to kak stalen štrajk?

K državnim proračunom evropskim.

Atletka: Vse kar je prav: Moj sedanji gospodar nalaga mi vedno hujših bremen! Smrtni pot me že obhaja!

Po njih sadovih jih bodeite spoznali.

Naš ljubi „Slovenec“ priobčil je v 112. številki z dne 16. maja članek z napisom „Slovenci, pozor, s kom se bratite!“ ter za uvod napisal besede: „Pod tem naslovom čitamo v sobotni številki praškega „Čecha“ nastopni članek.“

Članka ne bomo navajali, v dolžnost si pa štejemo, povedati čitateljem svojim, da je ves ta članek *jednostavno ponatisnen iz „Rimskega katolika“ str. 387. in 388. in da so le nekatere besede premeščene in nekateri izrazi zamenjeni.*

Mi bi se prav nič ne obregnili, ko bi „Slovenec“ ponatisnil vsega „Rimskega katolika“, saj poznamo ledvice in obisti gospodom, ki uredujejo naše klerikalno glasilo. Malo dni je še le, ko so ponatisnili par Mahničevih člankov, izpustivši one stavke, v katerih se je prorokovalo, da bodejo vsi liberalci v enem letu **porckali**, pri vsem tem pa še pred Mahničem in Žitnikom *klečali in „Vero“ molili*. S tem, da so ponatisnili omenjene „fulminantne“ članke, so tudi izrekli, da se popolnoma strinjajo z Mahničem ne le samo glede pisateljev slovenskih, glede družbe sv. Mohorja, ampak tudi *gledé ženskega spola*. Odkritosrčno povemo, da nam je baš poslednje psihologična žigonetka. Gospodje, katerih se to tiče, nas gotovo umejo! Ako pa ne, govorili bomo nekoliko jasneje. Kakor drago!

„Rimski katolik“ sam ob sebi je nedolžnejši, nego so „Slovenčevi“ uredniki. Poslednji namreč kaj radi zasukavajo oči kvišku in kriče o židovstvu, a sami imajo vsa židovska svojstva v izobilji. Ker si neso več upali navajati „Rimskega katolika“, pozvali so „Čecha“ na pomoč in tako poskusili *slepiti občinstvo*, češ „Čech“ piše tako.

„Slovenčevim“ patronom, za katere ima g. Žitnik jako laskava (??) imena, čestitamo iz vsega srca na tej taktiki, kajti to je voda na naš mlin. Le tako dalje!

Pri vsej svojej dozdevnej lokavosti, pa so se gospodje Žitnik in drugovi vendar ujeli v svoje zanjke. V rečenem članku namreč čitamo:

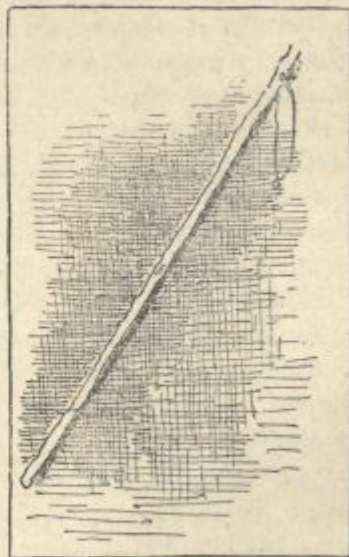
„Gorje narodu, kjer imajo mladi prvo besedo. Že v stari zavezi proti Bog: „In dal jim bom otroke za vladarje.“ Osebito pa mlade, kakoršni so na Češkem in na Slovenskem.“

Ali ni to pravo in pravcato Urijevo pismo? Gospodje Žitnik, Kalan in Karlin izlezli so jedva iz lupin in že bi radi imeli povsod prvo besedo. Ti častiljivi stavčki drugim očitajo mladost! Gospodje, pometajte pred svojim pragom, kajti narodnjaki, proti katerim se obrača Vaša slepa strast, delali so za narod že tedaj, ko Vi niste še „platna prodajali.“

Naposled bi jaz velemožnemu gospodu Žitniku svetoval, da bi bil naslov „Slovenci, pozor, s kom se bratite!“ uvaževal že pred par meseci, ne pa stoprav sedaj, ko je že pokazal svojo „konjsko kopito“. Potem bi se ne bil bratil z nami, ki na to bratovščino nismo prav nič ponosni, mi pa tudi ne ž njim, ki je k nam, kakor sam trdi, le zaradi tega zahajal, da je včasih kaj *ujél*. Zató tudi jaz kličem: *Slovenci, pozor, s kom se bratite!*

Navaden gost „Pri zvezdi“.

Tudi repetirka.

ki ima izvrstno lastnost, da ne stane mnogo, a vedno zadene. Za Tržaške „otročarije“ bila bi posebno potrebna.

Mabrokiotika.

Način podaljšati ali prikrajšati si življenje. Po dr. Vilj. Hufelandu predelal Vinko Lapajne.

(Dalje.)

Šesto poglavje.

Vegeterijanci. — Dr. Muha. — Mens sana. — Vice. — Pekel. — Vrban Debeluhar. — Temperament. — Mehalonija. — Quod natura non dedit . . .

V zadnji številki omenjal sem delovanja srca, črev in o čistosti in nečistosti kože, toda pozabiti ne smemo jednega glavnih faktorjev — želodca. Skoro neverjetno je, kako ulogo igra želodec v življenji našem; trditi smem, da brez dobrega želodca ne moremo dočakati visoke starosti. Ako se govori o človeku, ki mnogo prenese in na katerega ne upliva ne žalost ne jeza, pristavi se vedno: Ta ima dober želodec.

Dober želodec imel je Miha Žerovec, (umrl 13. maja 1792). Pri raztelesenji našli so v njegovem želodci: staro kopito, jedno pratiko iz 48. leta, kos odgriznjene jezika in vrat ubitega bokala. Dober želodec imel je Vrban Debeluhar, znan iz Kotzebueve igre „Pachter Feldkummel“ (umrl 16. septembra 1629).

Dober želodec pozna se ne samo na izvrstnem teknu, (tek utegne tudi biti znamenje velike lakote), ampak tudi na dobrem prebavljanju. Po kosilu ne sme se čutiti nikacih težav. Kdor dobi, zavživši kilogram mesa, težave, ta nema dobrega želodca. Prebavljanje podpira se z vinom — voda tudi ne škoduje, ako je čista.

Dober želodec prebavljati mora celó najostudnejša zdravila.

K dobremu prebavljanju treba tudi zdravih zob. Ženska ki nema zob, prežveka vse drugo samo jedila ne in trpi na slabem prebavljanju; taka ženska je neznosna, bolj še kot nosna.

Da so zobje res potrebni, uvidi se iz tega, da ima človek precejšnje število zob — osemindeset.

Kako zdraviti razne bolezni zob in dréti je brez klešč, povedano je v „domaćih zdravilih“.

Pogoj dolzega življenja so tudi zdrave prsi.

Slabe prsi zapadejo kmalu kosi in so „atria mortis.“

O srci povedal sem že v zadnji številki, kako moramo z njim „okolu hoditi“. Nedostaje mi še drugega kakor spregovoriti še o udih, očesu in ušesu.

Zdrave ude imeti mora vsak. Kdor ima le jedno nogo, je z jedno nogo v grobu. Tudi se ne more baviti s prekristnim biciklističkim sportom. Istotako je pomilovati človeka, ki na jedno oko nič ne vidi in je na drugo slep. Uho sme biti gluho, toda le za pridige izza gardin in Kalanove propovedi.

O delih glede Mahničeve spolne ljubezni ne bom govoril, ker se z njimi preveč greši in tudi vsakemu kaj tacega ni dano. Še dr. Muha jih nema. „Quod natura non dedit.“ Koliko skušnjav mora imeti oni, kateremu je narava vse v obilnej meri podelila! Podati hočem tudi čast. bralcem sliko človeka, kakeršen bi moral biti da doseže visoko starost.

Velikost ne prevelika ne premajhna — 2. 3314 metrov je normalno. Barva lic ne prerdeča (izjema na odru). Lasje morajo biti bolj svetli, kakor črni (i tu je izjema za tiste, ki imajo lasuljo. Barva lasulje ne upliva na zdravje). Glava ne predebela, ne predrobna, debele glave so puhle, drobne vodene.

Vrat dolg kakor „žirafa“, kratki vratovi so nevarni za kap. Nosnice široke, kar vpliva izvrstno na pluća in kot deseta lepota kotanjico v bradi. Ako še omenim, da izvrsten „temperament“ dobro upliva na

truplo, „mehalonija“ pa slabo, podal sem vsakemu sliko zdravega telesa. Če komu česa nedostaje, naj si pomaga kolikor in kakor more.

Konečno naj omenim, da se mora imeti pri jedi mir; že pregovor pravi: še pes ima pri jedi rad mir. Obed mora biti za vsacega ura užitka. S posebno strastjo in razkošnostjo vreči se mora na razna jedila — in dobro zvečiti; sicer se lahko zaduši in potem je R. I. P. južina i Ti.

Dokler idem za korak naprej, staviti moramo si še zeló važno vprašanje:

Zakaj ima človek pri zeló fineji organizaciji več upanja dlje časa živeti, kakor mnogo bolj utrjena žival?

Vzroke našel sem v tem, da je človek mesojedna stvar, dočim so živali skoro vse vegeterijanci. Iz kislega zelja, repe, trave, kopriv, ne more se narediti ne mnogo in ne zdrave krvi, kakor pa iz pečenke, zreskov, bifstekov. Prazen žakelj ne stoji po konci, radi tega tudi žival ne. Uzrok, zakaj žival prej pogine je tudi ta, ker žival uživa zeló poprej Mahničovo spolno ljubezen, kakor človek. Dočim živali že poginejo v šestnajstem leti, uživati začne še le človek.

Dalje ima človek tudi pamet, česar živali nemajo. Sicer so tudi ljudje, ki je nemajo, kakor n. pr. goriški dr. Muha; o njemu bi se tudi lahko reklo, da je:

Unselig Mittelding von Engeln und vom Vieh.

Gott gab ihm die Vernunft und er gebraucht sie nie.

Toda glavna razlika mej človekom in živaljo je, da ima človek dušo. Žival živi lahko brez duše, a mi ne moremo. Kakor hitro se poslovi duša iz telesa našega, smo morti. Duša „regira“ telo, zatorej molimo: Ti, ki nas regiraš“. Duša podvržena je isto tako boleznim, kakor telo; toda s to razliko, da se duša kmalu ozdravi. Duša ozdravi se z „grevengo“ in ne stane nič. Duša potrebuje tudi hrane, mej kojoj omenim v prvi vrsti: „Dušna paša“. Če hočemo, da imamo zdravo dušo, imeti moramo i zdravo telo. Mens sana in corpore sano. Kdor ima veliko dušo, pravimo mu, da je duševni velikan. Kje je duša, v katerem delu telesa, se še nič prav ne vé, ker je pri raztelesavanji še noben zdravnik ni našel.

Na vsak način je kje. Nekateri ljudje mislijo Bog vé, kaj imajo, ker imajo dušo in se vsled tega tudi tako radi „pridušavajo“. Take prestopke zabeleži sv. Peter in bodo o svojem času strogo kaznovani. Vender se mi zdi čudno to, da bode morala duša trpeti za to, kar je na zemlji telo pregrešilo. Pa je tudi logično! Kdo bo za telesom letal; telo itak segnije, dušo pa ima sv. Peter pod ključem na „Nummero sicher“. No, vender nemamo ravno tako malo upanja enkrat uživati nebeško veselje. Vživanje večnega veselja k večnemu pogubljenju je kakor 2 : 1. Ako pridem takoj v nebesa, (to je najbolje in pametno) je dobro, ako pridem v vica, tudi še ni slabo (a vice so nekaj Filtrirapparat za dušo), ker pridem še zmeraj lahko v nebesa; jedino peklo bi mi bilo neprijetno sosebno po leti in v družbi starih tercjalk in loteristin. Povedal sem že v petem poglavju, da nastopi tedaj grenka smrt z blede koso svoj posel, kadar narode organi naši „Crido“.

Zahvaliti se ima torej duša jedino le organom, da se sme odstraniti iz telesa. Na kak način se pa loči duša iz telesa?

Zeló lahko!

Sprva pojemajo moči packajentove, srce ne more pošiljati krvi v najoddaljene dele telesa. — Kurja očesa postanejo mrzla; pozneje tudi cela noga. Za nohtom ni več krvi in tako se „koncentrira“ kri samo na obližje

srca. Pluća in duša dihata še nekoliko; toda srce tudi kmalo neha utripati — duša se loči z glasnim vzdihom iz telesa. To je zadnja „štrofa“ — katar-štrofa. Ker truplo ne ide za dušo, je naravno, da ostane tukaj. Žaljuči oblečejo telo v poročno obleko (ako je bil oženjen) in potem hajdi v zemljo, kjer ni muh, Mahniča in drugih mahinacij. Dr. Mahniča čaka večje veselje, on kot svetnik na tem svetu, šel bode à la Elija v nebesa. (Da bi se le ne opeknel v ognjenem vozu.)

Nekoliko o solnci.

Solnce je za nas zemljane izredno važno. Že stari narodi so to znali in nas učili: „In sale et in sole omnia consistunt.“

Vender pa mi je solnce ljubše nego sol. Solnca žar, „soj“ in „trosek“ dobiva človek brezplačno, kadar ni oblakov, sol pa je še vedno predraga. Marsikateri poslanec si je že na Dunaji hrabro rokave zavihal, da bi nam naklonil cenejšo sol, če ne drugače, vsaj za ljubo goved, a še tega ni dosegel. Sol je vedno še draga, niti „Zakonska sol“ še ni šla s ceno nazaj.

Solnce pa še vedno jednako in brezplačno sije na pravične in nepravične, skrbi celó onim nesrečnežem za vsakdanji obed, katerim je sojeno, da „kosijo pri solnci“.

Bela Ljubljana po svoji zračnej in drugej meglečnosti razupita, sme se vendar ponašati, da v njej solnce ne zahaja. „Za vodo“ sije solnce nad neko prodajalnico po noči in po dnevi.

Gostilnic in prodajalnic „Pri solncu“ je v vsakem večjem kraju, v vsakem mestu. Tudi tam doli, kjer je račja kuga uničila one reške oklopnike, ki jih je pokojni Erjavce tako izvrstno opisal, tudi tam doli je krčma s ponosnim naslovom „Pri Solnci.“

Solnce samo ob sebi predstavljamo si kot vir svetlobe, luči in toplote. Luč ima posebno privlačno silo do vseh vseh, komarjev in ponočnih krilatcev. Da je temu takó, pričali so se nekega dne tudi prebivalci dotičnega mesta.

Solnca privlačna sila bila je tolika, da sta se hkratu nekega lepega dne iz bližnjega Št. J. k „Solncu“ pripeljala neka oženjena „Žefa“ in nek neoženjen Jožef, ki pa nikakor ni bil „egiptovski.“ Da sta imeni pristni, tega nikakor ne trdimo, vse drugo pa se vjema.

Ljudje so mislili, da bode ta, čeravno neegiptovski Josip, pustil plašč že zaradi vnanjosti svoje in zaradi lepšega, a dogodilo se je nasprotno. Zaradi tega bilo je veliko krika in vika in veliko pohujšanja. Oni pa, ki je kriv bil pohujšanju, si še vedno ni obesil mlinskega kamna na vrat.

Solnce sije še dalje na vredne in nevredne, a „Pri solnci“ so nekda sklenili, da takim gostom ne dajo več sobe. In prav imajo.

Hmeljniški.

Drobiž.

Mali Milko: Papa, Pogačnikov Ivan ima boben. Daj, kupi ga tudi meni. Lepo prosim!

Papa: Boben? Pojdi, pojdi! To je vse preveč ropota!

Milko: O prosim! Saj bom le takrat bobnal, kadar boš ti spal.

Nekemu pijancu se je sanjalo, da je dobil liter najboljšega vina. Liter vina je že nekaj, a naš junak, oziroma pijanec, si je mislil: Vino je dobro, a še boljše bi bilo, da je kuhano. Kuhano vino je posebna slast. Veli torej, da se mu liter vina skuha. Vino se kuha in skuha, a baš tedaj, ko je hotel kupico dvigniti k ustam, baš tedaj se prebudi. „To sem bil neumen vsklikne pijanec, da nesem vina kar mrzlega pil!“

„Starmali.“

„Kdor zna, pa zna“, rekel je Lemberžan, ko je kravo s svedrom drl. Dr. Mahnič in A. Kalan nista Lemberžana, delata pa vender isto tako.

Dr. Mahnič je ateist. Svojo mržnjo, svoje krvoločno sovrašstvo do ženskega spola podprl je namreč z besedami: „Quod natura non dedit!“ Narava mu je torej glavni činitelj, vrhovni stvoritelj! Komentara ne treba.

Rebus.

Rebus predstavlja ime važnega vprašanja, o katerem se danes prav veliko govori in katero je močno zatemnilo nastopno sliko:

Tožba proti „Brusu“.

Kakor je čitateljem znano, bila je sedma številka „Brusova“ zaplenjena in c. kr. deželne vlade predsedstvo dovolilo nam je drugo izdajo le proti temu, da smo izpustili pesem „Das Lied vom geblendeten Joško“.

S tem pa stvar še ni končana, kajti državno pravdnštvo nas toži zaradi prekršaja §§ 10. in 11. tiskovnega zakona, ker smo s tem, da smo v slovenskem listu priobčili nemško pesem, nekda prekoračili svoj program.

Dne 15. maja bila je v tej zadevi obravnava pri c. kr. mestnem delegovanem sodišči (sodnik g. pristav A. Levec) v Ljubljani. Naš urednik g. Železnikar bil je oproščen, glede sozatoženega g. Hribarja, upravitelja „Narodne Tiskarne“ pa državno pravdnštvo niti kazni predlagalo ni.

Ker je državno pravdnštvo proti razsodbi ušlo priziv, bode ta načelno važna zadeva prišla še v drugi instanci na vrsto.

Takrat bomo o njej obširneje govorili.

Uredništvo „Brusa“.

V kavarni.

Gospod F., čitati ne znajoč, držal je časnik v roci, a držal ga je narobe.

Prijatelj Miško ga vpraša: „Kaj pa je novega?“

„Vse narobe je po svetu!“ odreže se F.

„Pa časnik drugače držite, bo po vse prav! zasoli mu jo Miško.“

A-hacelj: Stavbinska družba kranjska razdelila je letos 8% dividendo. Hm, hm, to je lepo!

B-hacelj: Velemožna gospoda Krenner in Leskovic rekla sta celó: Saj bi bili lahko tudi 10% dali, a gospodje delničarji so tudi s tem lakko zadovoljni.

A-hacelj: To kaže, da sta gospoda Krenner in Leskovic izvrstna moža.

C-hacelj: Ali pa, da so drugi ljude bolj neumni, kakor ona dva.

A-hacelj: „Domoljub“ piše, da je „Slovenski Narod“ v Dunajskem katoliškem shodu primeroma toliko poročal, kakor o Culukafrih“. Ali je to res?

B-hacelj: In da je res, kaj potem? Toda baš včeraj čital sem v „Slovenskem Narodu“, da je to le „brumna laž“ našega staro-mladega prijatelja in neprostopoljnega sotrudnika kapelana A. Kalana — fecit indignatis versum — „Slovenski Narod“ omenil je nekda katoliškega shoda štirikrat v političnem razgledu, jedenkrat mej domačimi stvarmi, parkrat mej telegrami.

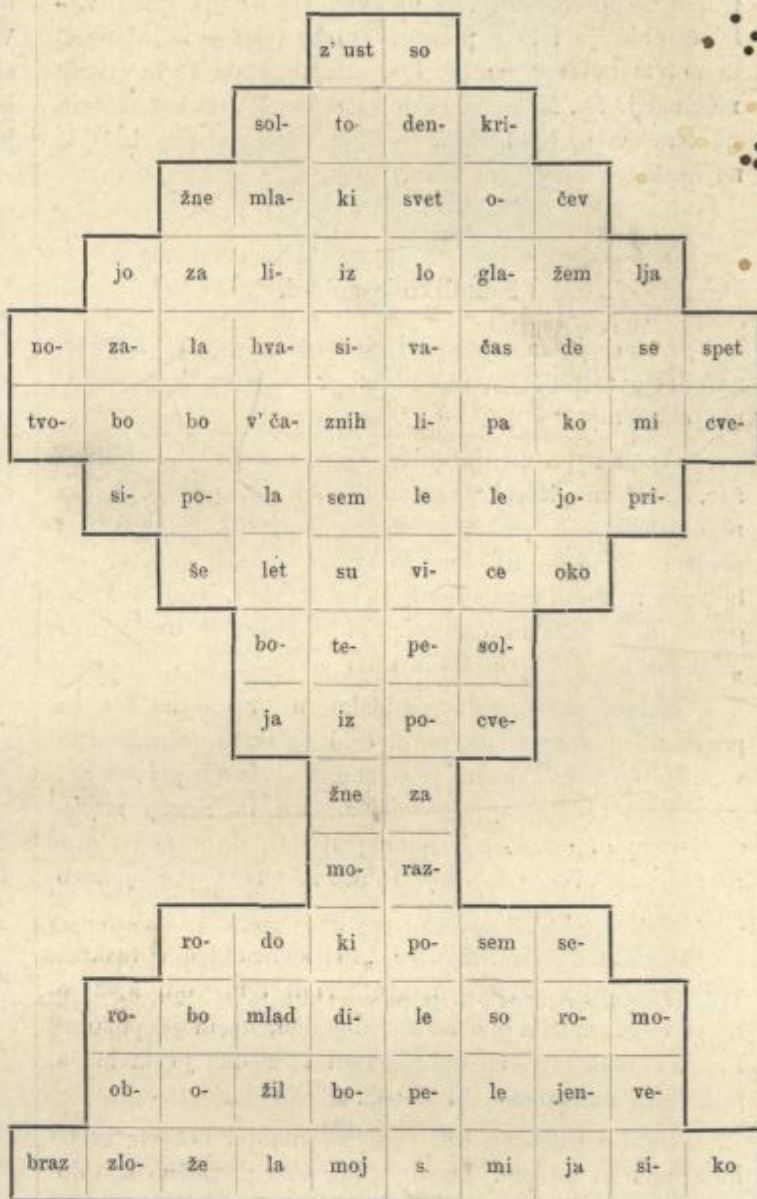
A-hacelj: Če je to res, potem pa ne vem, kaj bi rekel.

C-hacelj: Jaz tudi ne. A mislim si: „Živio kapelan A. Kalan in njegovi Culukafri, ki so ga gotovo zelo veseli!“

Skakalnica.

Priročil I. C.

III.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev,
lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciskansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupce so **oljnate barve v ploščevinastih pušicah** (Blehbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (5 10—24)

Cenike na zahtevanje.

Slika Einspielerjeva

veliki obliki, krasno izdelana dobi se po 50 kr. v

„NARODNI TISKARNI“.

Krasno izdelana

podoba Levstikova

v veliki obliki, v dveh barvah na karton tiskana, dobiva se v

„Narodni Tiskarni“

po 30 kr., po pošti po 35 kr.

P. Kajzel,

trgovec s steklenino i. t. d. v Ljubljani

Stari trg št. 15.

usoja si naznanjati, da popolnoma razprodaja več sto oljnato-barvnih slik različne vrste in velikosti z okvirom in brez okvira. Dalje prodaje tudi cerkvene in salonske lestence (lustre), vse pod tovarniško ceno. (15—12)

Konečno priporoča svojo bogato zalogo steklenine, porcelana, beloprstnega blaga, vse po jako nizki ceni ter se priporoča slavnemu občinstvu za mnogobrojni obisk.